

PRZEGLĄD WYBORCZY

*

Biuletyn informacyjny

5-6/2008

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

ISSN 1507-983X

Wydawnictwo Krajowego Biura Wyborczego

00-902 Warszawa, ul. Wiejska 10

Opracowanie - Alicja Kicińska oraz zespół w Krajowym Biurze Wyborczym

Redakcja – Kazimierz Wojciech Czaplicki, kierownik Biura

Skład komputerowy – Oskar Szczębara

Oddano do druku – 22 lipca 2008 r.

*Przy wykorzystaniu informacji zawartych w „Przeglądzie wyborczym” Krajowe Biuro
Wyborcze będzie wdzięczne za każdorazowe wskazanie źródła informacji.*

Oficjalna strona Państwowej Komisji Wyborczej w Internecie

www.pkw.gov.pl

SPIS TREŚCI	Str.
* Posiedzenia Państwowej Komisji Wyborczej	5
* Sprawozdania finansowe partii politycznych za 2007 r.	5
* Wybory uzupełniające do Senatu w okręgu wyborczym nr 21 (Krosno)	5
* Wybory do organów jednostek samorządu terytorialnego w trakcie kadencji: wyjaśnienia i opinie	13
* Powołanie komisarzy wyborczych na kadencję w latach 2008 – 2013	15
* Narada z komisarzami wyborczymi (26 – 27 maja w Kołobrzegu). Podziękowanie komisarzom wyborczym	20
* Współdziałanie i wymiana doświadczeń	33

POSIEDZENIA PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ

Państwowa Komisja Wyborcza odbyła 6 posiedzeń w dniach 5 i 19 maja oraz 2, 16, 23 i 30 czerwca 2008 r.

- * Państwowa Komisja Wyborcza zgodnie z art. 38a ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) na posiedzeniach w maju i czerwcu 2008 r. rozpatrzyła sprawozdania 51 partii politycznych o źródłach pozyskania środków finansowych, kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w roku 2007. W wyniku rozpatrzenia Komisja przyjęła bez zastrzeżeń sprawozdania 43 partii politycznych, a sprawozdania 8 partii przyjęła ze wskazaniem na uchybienia polegające na naruszeniu przepisów art. 35 ust. 1 ustawy – tj. nieutworzeniu Funduszu Wyborczego w celu finansowania udziału partii w wyborach, art. 25 ust. 5 i art. 36a ust. 3 – tj. nieprawidłowym sposobie dokonania wpłat środków finansowych na rachunek bankowy partii i wpłat na Fundusz Wyborczy.

- * W dniu 22 czerwca 2008 r. w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21 zostały przeprowadzone wybory uzupełniające do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 23 czerwca 2008 r. o wynikach wyborów jest ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 26 czerwca 2008 r. Nr 110, poz. 705.
Państwowa Komisja Wyborcza na posiedzeniu w dniu 30 czerwca 2008 r. przyjęła sprawozdanie wyborów i zgodnie z art. 212 Ordynacji wyborczej przekazała je Marszałkowi Senatu oraz Sądowi Najwyższemu.

SPRAWOZDANIE
Z WYBORÓW UZUPEŁNIAJĄCYCH
DO SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
przeprowadzonych w dniu 22 czerwca 2008 r.
w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21

Zgodnie z art. 212 ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360) Państwowa Komisja Wyborcza przedstawia Marszałkowi Senatu oraz Sądowi Najwyższemu sprawozdanie z wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 22 czerwca 2008 r. w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21.

1. Wybory zarządził Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2008 r. wyznaczając ich datę na niedzielę 22 czerwca 2008 r. Postanowienie Prezydenta wraz z kalendarzem wyborczym zostało ogłoszone w Dzienniku Ustaw z dnia 14 kwietnia 2008 r. Nr 61, poz. 375.

Wybory odbyły się w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21 z siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie. Wybierano jednego senatora. Wybory przeprowadzono na podstawie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360) zwanej dalej Ordynacją wyborczą.

Obwieszczenia Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 15 kwietnia 2008 r. o postanowieniu Prezydenta RP w sprawie zarządzenia wyborów uzupełniających i terminach wykonania czynności wyborczych oraz o granicach okręgu wyborczego, liczbie wybieranych senatorów (1 senator) i siedzibie okręgowej komisji wyborczej zostały niezwłocznie podane do publicznej wiadomości na obszarze okręgu wyborczego przez rozplakatowanie.

2. W celu przeprowadzenia wyborów zostały powołane Okręgowa Komisja Wyborcza w Krośnie i obwodowe komisje wyborcze. Okręgową Komisję Wyborczą powołała Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 44 ust. 3 w związku z art. 190 i 193 ust. 3 Ordynacji wyborczej, uchwałą z dnia 28 kwietnia 2008 r. W jej skład weszło 6 sędziów zgłoszonych przez Ministra Sprawiedliwości oraz z urzędu, jako przewodniczący Komisji, Komisarz Wyborczy w Krośnie.

Zgodnie z art. 48 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast powołali 749 obwodowych komisji wyborczych, w skład których weszło 6968 osób, w tym: 6151 osób wskazanych przez komitety wyborcze, 749 osób wskazanych przez wójtów – spośród pracowników samorządowych oraz 68 osób dokooptowanych do minimalnych składów komisji spośród wyborców.

3. Zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej (art. 96 ust. 2, art. 97 ust. 7, art. 98 ust. 4 i art. 194) do zgłaszania kandydatów na senatora są uprawnione komitety wyborcze partii politycznych, koalicyjne komitety wyborcze partii politycznych oraz komitety wyborcze wyborców, które w ustawowo określonym terminie zawiadomią Państwową Komisję Wyborczą o zamiarze udziału w wyborach oraz o utworzeniu komitetu wyborczego i uzyskają potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia. Państwowa Komisja Wyborcza przyjęła w kolejności takie zawiadomienia od 18 komitetów wyborczych:

Komitetu Wyborczego Platformy Obywatelskiej RP,

Komitetu Wyborczego Polskiej Partii Pracy,

Komitetu Wyborczego Ligi Polskich Rodzin,

Komitetu Wyborczego Unii Polityki Realnej,

Komitetu Wyborczego Stronnictwa „Piast”,

Komitetu Wyborczego Wyborców Prawicy Marka Jurka,

Komitetu Wyborczego Prawa i Sprawiedliwości,

Komitetu Wyborczego Samoobrony Rzeczypospolitej Polskiej,

Komitetu Wyborczego Stronnictwa Demokratycznego,

Komitetu Wyborczego Partii Demokratycznej – demokraci.pl. ,

Komitetu Wyborczego Wyborców Kandydata na Senatora RP Krzysztofa Rutkowskiego,

Komitetu Wyborczego Wyborców „Kongres Polski”,

Komitetu Wyborczego Sojuszu Lewicy Demokratycznej,

Komitetu Wyborczego Wyborców Tadeusza Urbana,

Komitetu Wyborczego Wyborców Marii Zbyrowskiej,

Komitetu Wyborczego Partii Rozwoju,

Komitetu Wyborczego Wyborców Samorządowa Liga Prawicy,

Komitetu Wyborczego Polskiej Lewicy.

Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej, z dnia 8 maja 2008 r. o przyjęciu zawiadomień i utworzeniu komitetów wyborczych został ogłoszony w Monitorze Polskim Nr 38, poz.338 oraz podany do publicznej wiadomości w dzienniku „Rzeczpospolita” i na stronie internetowej www.pkw.gov.pl.

4. W ustawowo określonym terminie, tj. do dnia 13 maja 2008 r. do godz. 24.00 Okręgowa Komisja Wyborcza w Krośnie przyjmowała od pełnomocników komitetów wyborczych zgłoszenia kandydatów na senatora do rejestracji i wobec spełnienia ustawowych warunków zarejestrowała 13 kandydatów na senatora, zgłoszonych przez:

Komitet Wyborczy Wyborców Prawicy Marka Jurka,

Komitet Wyborczy Polskiej Lewicy,

Komitet Wyborczy Partii Demokratycznej-demokraci.pl,

Komitet Wyborczy Samoobrona Rzeczpospolitej Polskiej,

Komitet Wyborczy Platforma Obywatelska RP,

Komitet Wyborczy Liga Polskich Rodzin,

Komitet Wyborczy Sojusz Lewicy Demokratycznej,

Komitet Wyborczy Wyborców Kandydata na Senatora RP Krzysztofa Rutkowskiego,

Komitet Wyborczy Stronnictwo Demokratyczne,

Komitet Wyborczy Polska Partia Pracy,

Komitet Wyborczy Wyborców „Kongres Polski”,

Komitet Wyborczy Prawo i Sprawiedliwość,

Komitet Wyborczy Wyborców Marii Zbyrowskiej.

Okręgowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 148 ust. 2 w związku z art. 190 Ordynacji wyborczej, odmówiła rejestracji 3 kandydatów , zgłoszonych przez Komitety Wyborcze Unii Polityki Realnej i Stronnictwa „Piaś” oraz Komitet Wyborczy Wyborców Tadeusza Urbana, z powodu niezyskania przez kandydatów poparcia wymaganych ustawowo prawidłowo złożonych podpisów 3000 wyborców. Na postanowienie Okręgowej Komisji Wyborczej odmawiające rejestracji kandydata pełnomocnik KW Stronnictwa „Piaś” wniósł skargę do Sądu Okręgowego w Krośnie, który uznał skargę za nieuzasadnioną.

Obwieszczenie Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie z dnia 29 maja 2008 r. obejmowało 13 zarejestrowanych kandydatów na senatora.

W dniu 10 czerwca 2008 r. wskutek pisemnego wycofania zgody na kandydowanie przez Marię Zbyrowską, Okręgowa Komisja Wyborcza unieważniła rejestrację i skreśliła jej kandydaturę z listy kandydatów na senatora. Informacja o skreśleniu Komisja Okręgowa podała do wiadomości publicznej w odrębnym obwieszczeniu.

Ostatecznie lista kandydatów na senatora w okręgu nr 21 obejmowała 12 kandydatów.

5. Państwowa Komisja Wyborcza zapewniła nadzór i pomoc w przygotowaniu i przeprowadzeniu wyborów. Niezwłocznie po zarządzeniu wyborów Państwowa Komisja Wyborcza przekazała komisjom wyborczym i urzędom gmin, a także zamieściła w internecie, informację w sprawie wyborów uzupełniających zarządzonych na dzień 22 czerwca 2008 r., w której przypomniała obowiązujące przepisy prawa i procedury wyborcze, w szczególności dotyczące biernego i czynnego prawa wyborczego, sporządzania spisu wyborców, zgłaszania i rejestrowania kandydatów na senatora, zasad prowadzenia kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej komitetów wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza przypomniała w informacji, iż prawo wybierania senatora w wyborach uzupełniających mają osoby posiadające obywatelstwo polskie, które najpóźniej w dniu głosowania kończą 18 lat oraz, że w urzędach gmin położonych na obszarze okręgu wyborczego nr 21 zostaną sporządzone spisy wyborców uprawnionych do udziału w głosowaniu.

Nawiązując do procedury zgłaszania kandydatów na senatora Państwowa Komisja Wyborcza podkreśliła, że zgłoszeń dokonuje się najpóźniej do dnia 13 maja 2008 r. do godz. 24.00 do Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie. Zgłoszeń mogą dokonywać wyłącznie te komitety wyborcze, które uzyskały od Państwowej Komisji Wyborczej potwierdzenie przyjęcia zawiadomienia o ich udziale w wyborach. Każdy komitet wyborczy może zgłosić w okręgu wyborczym tylko jednego kandydata na senatora, którym winien być obywatel polski, mający prawo wybierania, który najpóźniej w dniu wyborów kończy 30 lat. Każde zgłoszenie kandydata musi być poparte podpisami co najmniej 3000 wyborców stale zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Przypomniane zostały również ustawowo określone zasady prowadzenia przez komitety wyborcze kampanii wyborczej oraz gospodarki finansowej, w tym obowiązek pełnomocników komitetów wyborczych do przedłożenia Państwowej Komisji Wyborczej, w ciągu 3 miesięcy od dnia wyborów, sprawozdań wyborczych wraz z opiniami i raportami biegłego rewidenta o dochodach i wydatkach komitetu wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza wykonując dyspozycję zawartą w art. 114 ust. 3 Ordynacji wyborczej, podała do publicznej wiadomości informację o liczbie wyborców ujętych w rejestrach wyborców stanowiącą podstawę do obliczenia limitu dopuszczalnych wydatków na kampanię wyborczą. Komunikat Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 kwietnia 2008 r. w tej sprawie został ogłoszony w Monitorze Polskim Nr 34, poz. 305 oraz podany w dzienniku "Rzeczpospolita" i na stronie internetowej Państwowej Komisji Wyborczej.

W informacji z dnia 20 czerwca 2008 r. podanej w internecie, Państwowa Komisja Wyborcza przypomniła także, zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej, o obowiązywaniu od godz. 24.00 w dniu 20 czerwca do zakończenia głosowania ciszy wyborczej, w czasie której zabronione jest podawanie do publicznej wiadomości wyników wszelkiego rodzaju badań i sondaży wyborczych oraz zwoływanie zgromadzeń, organizowanie pochodów i manifestacji, wygłaszanie przemówień, rozdawanie ulotek oraz prowadzenie w inny sposób agitacji na rzecz kandydatów.

Do zadań i trybu pracy okręgowej i obwodowych komisji wyborczych w wyborach uzupełniających miały odpowiednie zastosowanie wzory dokumentów stosowane w wyborach powszechnych, dotyczące: kart do głosowania oraz sposobu ich drukowania i dostarczania obwodowym komisjom wyborczym, protokołów głosowania i protokołów przyjmowania zgłoszeń i rejestracji kandydatów na senatorów, przekazywania w trakcie głosowania danych o liczbie osób uprawnionych do głosowania i liczbie wydanych kart do głosowania; sposobu wykonywania zadań związanych z ustaleniem wyników głosowania. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła

ponadto odrębnie obowiązujące w wyborach uzupełniających do Senatu: wzory zaświadczeń dla mężów zaufania, zasady i sposób wykorzystania elektronicznego systemu przesyłania i przetwarzania danych o wynikach głosowania i wynikach wyborów oraz szczegółowe wytyczne dla komisji obwodowych dotyczące ich zadań i trybu przygotowania i przeprowadzenia wyborów.

Wykaz uchwał Państwowej Komisji Wyborczej stanowi załącznik do sprawozdania.

6. Zadania i czynności przewidziane w Ordynacji wyborczej związane z przygotowaniem wyborów zostały wykonane w wymaganych terminach i prawidłowo. Nie wniesiono w tych sprawach skarg i interwencji.
7. Kampania wyborcza przebiegała bez większych napięć i incydentów. Okręgowa Komisja Wyborcza otrzymała kilka sygnałów o „walce plakatu” między komitetami wyborczymi. O sygnalizowanych naruszeniach zasad prowadzenia kampanii powiadomiono organy ścigania.
8. W dniu głosowania lokale wyborcze były otwarte w godzinach określonych Ordynacją wyborczą, tj. od 6.00 do 20.00; jedynie w 11 obwodach głosowania utworzonych w szpitalach i domach opieki społecznej głosowanie rozpoczęło się o godzinie 8.00 (9 obwodów) i 9.00 (2 obwody). W tych obwodach głosowano także przy użyciu urny pomocniczej (art. 59 ust. 3, art. 62 ust. 1 i 2 Ordynacji wyborczej). Obwodowe komisje wyborcze otrzymały w terminie spisy wyborców, karty do głosowania i formularze protokołów głosowania. W celu zapewnienia pomocy komisjom obwodowym i nadzorowania ich pracy oraz rozpatrywania ewentualnych skarg wyborców, w przeddzień i w dniu głosowania pełnione były dyżury w urzędach gmin, dyżury członków Okręgowej Komisji Wyborczej w Krośnie, a także członków Państwowej Komisji Wyborczej. Pytań ani skarg nie zgłoszono.

Głosowanie przebiegało bez zakłóceń. Nie odnotowano zdarzeń, które miałyby negatywny wpływ na jego przebieg i ustalenie wyników wyborów. Nieliczny był udział mężów zaufania w obserwacji wyborów.

Frekwencja w wyborach wyniosła 12,20%. Najwyższą frekwencję odnotowano w obwodzie nr 9 w Wesolej- Magierowie, w gm. Nozdrzec – 37,1%, najniższą w obwodzie nr 7 w Nienowicach, w gm. Radymno – 1,53%. W Szpitalu Uzdrawiskowym „Ziemowit” w Rymanowie Zdroju nie głosował żaden wyborca.

Przy przyjmowaniu przez Okręgową Komisję Wyborczą protokołów głosowania z obwodów i ustalaniu wyników głosowania i wyborów nie było pełnomocników komitetów wyborczych. Ostatnie protokoły dostarczono Komisji w dniu 23 czerwca br. około godz. 2.30. W tym samym dniu w godzinach popołudniowych Okręgowa Komisja Wyborcza w Krośnie przekazała Państwowej Komisji Wyborczej protokół wyników głosowania i wyników wyborów senatora w województwie podkarpackim w okręgu wyborczym nr 21.

Państwowa Komisja Wyborcza po otrzymaniu protokołu i sprawdzeniu prawidłowości ustalonych wyników sporządziła obwieszczenie o wynikach wyborów uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 22 czerwca 2008 r. w województwie podkarpackim, w okręgu wyborczym nr 21. Wyniki wyborów Komisja podała do publicznej wiadomości na stronie www.pkw.gov.pl oraz przekazała obwieszczenie do ogłoszenia w Dzienniku Ustaw RP. Obwieszczenie stanowi załącznik do niniejszego sprawozdania. Obwieszczenie zostało przekazane Marszałkowi Senatu.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie posiadanych dokumentów stwierdza, że nie są jej znane fakty, które mogą być podstawą kwestionowania ważności wyborów.

- * Zgodnie z przepisami Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw oraz odpowiednio ustawy o bezpośrednim wyborze wójta, burmistrza i prezydenta miasta - w maju i czerwcu 2008 r. zostały przeprowadzone w 67 gminach wybory uzupełniające do rad gmin i rad miejskich oraz w 5 gminach wybory przedterminowe wójtów (gminy: Wicko – woj. pomorskie, Banie Mazurskie – woj. warmińsko-mazurskie, Ostrowite i Ostrów Wielkopolski – woj. wielkopolskie, Postomino – woj. zachodniopomorskie).

Odbyło się ponadto 9 referendów gminnych w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego wybieranego w wyborach bezpośrednich (rady oraz wójta, burmistrza, prezydenta miasta). Zgodnie z art. 55 ust. 2 ustawy o referendum lokalnym, referendum jest ważne jeśli wzięło w nim udział nie mniej niż $\frac{3}{5}$ liczby osób biorących udział w wyborach danego organu. W maju i czerwcu 2008 r. przeprowadzono następujące referenda: o odwołanie Burmistrza Gminy i Miasta Lubomierz (woj. dolnośląskie) – referendum było ważne, w głosowaniu wzięło udział 33,40% uprawnionych, burmistrz został odwołany; o odwołanie Rady Miejskiej w Książu (woj. wielkopolskie) – referendum było nieważne, frekwencja wyniosła 7,83%; o odwołanie Wójta Gminy Hanna (woj. lubelskie) – referendum było nieważne, wzięło w nim udział 20,47% uprawnionych; o odwołanie Burmistrza Miasta i Gminy Piwniczna (woj. małopolskie) – referendum ważne, frekwencja wyniosła 29,38%, burmistrza odwołano; o odwołanie Rady i Wójta Gminy Łopuszno (woj. świętokrzyskie) – referendum nieważne, frekwencja wyniosła 19,26%; o odwołanie Rady i Wójta Gminy Nowy Korczyn (woj. świętokrzyskie) – referendum nieważne, frekwencja wyniosła 26,85%; o odwołanie Rady i Wójta Gminy Sońsk (woj. mazowieckie) – referendum nieważne, frekwencja wyniosła 28,50%; o odwołanie Rady Miejskiej i Burmistrza Nowogrodźca (woj. dolnośląskie) – referendum było nieważne, frekwencja wyniosła 13,67%; o odwołanie Wójta Gminy Dorohusk (woj. lubelskie) – referendum było ważne, frekwencja wyniosła 28,48%, wójt został odwołany.

- * W związku ze zgłaszanymi wątpliwościami Państwowa Komisja Wyborcza udzieliła wyjaśnień w sprawach stosowania ustawowych przepisów dotyczących przeprowadzania wyborów i referendów:

- „...W przypadku, gdy w zarządzonych wyborach uzupełniających do rady gminy, mimo upływu terminu zawiadomienia Komisarza Wyborczego o utworzeniu komitetów wyborczych i zamiarze zgłaszania kandydatów na radnego nie zarejestrował się żaden komitet wyborczy i w związku z tym nie została powołana gminna komisja wyborcza, komisarz wyborczy korzystając z art. 12 ust. 1 pkt 1 i 8 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, 1547 ze zm.), w ramach sprawowania nadzoru, powinien wydać postanowienie w formie obwieszczenia o przyczynach nieprzeprowadzenia wyborów w okręgu z jednoczesną informacją, że zgodnie z art. 193 ust. 2 Ordynacji wyborczej wybory takie zostaną powtórzone między 6 a 9 miesiącem licząc od daty tych wyborów.

Obwieszczenie takie podlega opublikowaniu w wojewódzkim dzienniku urzędowym oraz podaniu do publicznej wiadomości wyborców poprzez rozplakatowanie na terenie właściwego okręgu wyborczego. ...” /ZPOW-703-21/08/

- „...Zgodnie z art. 50 ust. 1 ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, z późn. zm.) terytorialne i obwodowe komisje do przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania organu jednostki samorządu terytorialnego powołuje komisarz wyborczy, w równej liczbie, spośród osób wskazanych przez organ wykonawczy danej jednostki oraz inicjatora referendum.

Natomiast zgodnie z art. 28a ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591, z późn. zm.) uchwała rady gminy w sprawie nieudzielenia wójtowi absolutorium, podjęta po upływie 9 miesięcy od dnia wyboru wójta i nie później niż na 9 miesięcy przed zakończeniem kadencji, jest równoznaczna z podjęciem inicjatywy przeprowadzenia referendum w sprawie odwołania wójta.

W związku z powyższym, w przypadku referendum w sprawie odwołania wójta, przeprowadzanego na podstawie uchwały rady gminy podjętej w trybie przewidzianym w art. 28 a ustawy o samorządzie gminnym, komisarz wyborczy powinien powołać skład gminnej komisji do spraw referendum i obwodowych komisji do spraw referendum w równej liczbie wskazanej przez radę gminy jako inicjatora referendum oraz przez wójta gminy jako organ wykonawczy...” /ZPOW-871-9/08/

- * Stosownie do art. 15 ust. 3 Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, w miesiącu sierpniu 2008 r. upływa kadencja komisarzy wyborczych powołanych na te funkcje na kadencję w latach 2003-2008 (uchwałą Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 21 lipca 2003 r. - M.P. Nr 38, poz. 559). W związku z upływem kadencji komisarzy wyborczych Państwowa Komisja Wyborcza w ustawowo określonym trybie podjęła w dniu 30 czerwca 2008 r. uchwałę o powołaniu komisarzy wyborczych na kadencję w latach 2008-2013.

UCHWAŁA
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 30 czerwca 2008 r.

w sprawie powołania komisarzy wyborczych na kadencję w latach 2008-2013.

Na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. - Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.¹) Państwowa Komisja Wyborcza uchwala, co następuje:

§ 1.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1760, z 2005 r. Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128, Nr 34, poz. 242, Nr 146, poz. 1055, Nr 159, poz. 1127 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 48, poz. 327 i Nr 112, poz. 766 oraz z 2008 r. Nr 96, poz. 607.

Powołuje się z dniem 8 sierpnia 2008 r. następujące osoby na komisarzy wyborczych:

województwo dolnośląskie

- 1) sędzia Sądu Okręgowego we Wrocławiu Waclawa Macińska
— Komisarz Wyborczy we Wrocławiu;

województwo lubelskie

- 2) sędzia Sądu Apelacyjnego w Lublinie Andrzej Krzysztof Ślaski
— Komisarz Wyborczy w Lublinie;

województwo lubuskie

- 3) sędzia Sądu Okręgowego w Zielonej Górze Bogumił Hoszowski
— Komisarz Wyborczy w Zielonej Górze;

województwo małopolskie

- 4) sędzia Sądu Apelacyjnego w Krakowie Teresa Anna Rak
— Komisarz Wyborczy w Krakowie;

województwo opolskie

- 5) sędzia Sądu Okręgowego w Opolu Jarosław Mariusz Benedyk
— Komisarz Wyborczy w Opolu I;

województwo podlaskie

- 6) sędzia Sądu Okręgowego w Białymstoku Bogdan Ryszard Łaszkiwicz
— Komisarz Wyborczy w Białymstoku;

województwo pomorskie

- 7) sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku Irma Jadwiga Kul
— Komisarz Wyborczy w Gdańsku;

województwo śląskie

- 8) sędzia Sądu Okręgowego w Katowicach Michał Jerzy Niedopytalski
— Komisarz Wyborczy w Katowicach;

województwo świętokrzyskie

- 9) sędzia Sądu Okręgowego w Kielcach Bożena Teresa Fabrycy
— Komisarz Wyborczy w Kielcach I;

województwo warmińsko-mazurskie

- 10) sędzia Sądu Najwyższego Rafał Malarski
— Komisarz Wyborczy w Olsztynie;

województwo zachodniopomorskie

- 11) sędzia Sądu Okręgowego w Szczecinie Jacek Krzysztof Szreder
— Komisarz Wyborczy w Szczecinie.

§ 2.

Powołuje się z dniem 19 sierpnia 2008 r. następujące osoby na komisarzy wyborczych:

województwo dolnośląskie

- 1) sędzia Sądu Okręgowego w Legnicy Stanisław Rączkowski
— Komisarz Wyborczy w Legnicy;
- 2) sędzia Sądu Rejonowego w Wałbrzychu Maciej Henryk Ejsmont
— Komisarz Wyborczy w Wałbrzychu;

województwo kujawsko-pomorskie

- 3) sędzia Sądu Okręgowego we Włocławku Jolanta Eugenia Górka
— Komisarz Wyborczy we Włocławku;

województwo lubelskie

- 4) sędzia Sądu Rejonowego w Białej Podlaskiej Waldemar Bańka
— Komisarz Wyborczy w Białej Podlaskiej;
- 5) sędzia Sądu Okręgowego w Lublinie Piotr Sławomir Jakubiec
— Komisarz Wyborczy w Chełmie;
- 6) sędzia Sądu Okręgowego w Zamościu Teresa Renata Bodys
— Komisarz Wyborczy w Zamościu;

województwo lubuskie

- 7) sędzia Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim Zbigniew Piątek
— Komisarz Wyborczy w Gorzowie Wielkopolskim;

województwo łódzkie

- 8) sędzia Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim Arkadiusz Zygmunt Lisiecki
— Komisarz Wyborczy w Piotrkowie Trybunalskim;
- 9) sędzia Sądu Okręgowego w Sieradzu Barbara Maria Bojakowska
— Komisarz Wyborczy w Sieradzu;
- 10) sędzia Sądu Okręgowego w Łodzi Katarzyna Wesołowska-Zbudniewek
— Komisarz Wyborczy w Skierniewicach;

województwo małopolskie

- 11) sędzia Sądu Okręgowego w Tarnowie Jacek Janusz Satko
— Komisarz Wyborczy w Tarnowie;

województwo mazowieckie

- 12) sędzia Sądu Okręgowego w Ostrołęce Marta Elżbieta Truszkowska
— Komisarz Wyborczy w Ostrołęce;
- 13) sędzia Sądu Okręgowego w Płocku Małgorzata Michalska
— Komisarz Wyborczy w Płocku;
- 14) sędzia Sądu Okręgowego w Siedlcach Mirosław Onisko
— Komisarz Wyborczy w Siedlcach;

województwo opolskie

- 15) sędzia Sądu Okręgowego w Opolu Paweł Mehl
— Komisarz Wyborczy w Opolu II;

województwo podkarpackie

- 16) sędzia Sądu Okręgowego w Krośnie Arkadiusz Andrzej Trojanowski
— Komisarz Wyborczy w Krośnie;
- 17) sędzia Sądu Okręgowego w Przemyślu Marek Mieczysław Byliński
— Komisarz Wyborczy w Przemyślu;

- 18) sędzia Sądu Okręgowego w Tarnobrzegu Henryka Zofia Araszekiewicz
— Komisarz Wyborczy w Tarnobrzegu;

województwo podlaskie

- 19) sędzia Sądu Okręgowego w Łomży Eugeniusz Dąbrowski
— Komisarz Wyborczy w Łomży;
- 20) sędzia Sądu Okręgowego w Suwałkach Cezary Olszewski
— Komisarz Wyborczy w Suwałkach;

województwo śląskie

- 21) sędzia Sądu Okręgowego w Bielsku-Białej Elżbieta Libera-Niesporek
— Komisarz Wyborczy w Bielsku-Białej;

województwo świętokrzyskie

- 22) sędzia Sądu Okręgowego w Kielcach Artur Grzegorz Adamiec
— Komisarz Wyborczy w Kielcach II;

województwo warmińsko-mazurskie

- 23) sędzia Sądu Okręgowego w Elblągu Krzysztof Tadeusz Nowaczyński
— Komisarz Wyborczy w Elblągu;

województwo wielkopolskie

- 24) sędzia Sądu Okręgowego w Kaliszu Wojciech Kazimierz Vogt
— Komisarz Wyborczy w Kaliszu;
- 25) sędzia Sądu Okręgowego w Koninie Waldemar Piotr Cytrowski
— Komisarz Wyborczy w Koninie;
- 26) sędzia Sądu Apelacyjnego w Poznaniu Przemysław Andrzej Strach
— Komisarz Wyborczy w Lesznie;
- 27) sędzia Sądu Okręgowego w Poznaniu Anna Elżbieta Kulczewska-Garcia
— Komisarz Wyborczy w Pile;

województwo zachodniopomorskie

28) sędzia Sądu Okręgowego w Koszalinie Marek Mazur

— Komisarz Wyborczy w Koszalinie.

§ 3.

1. Komisarze wyborczy, o których mowa w § 1 pkt 1-4 i 6-11 oraz w § 2, są powołani na kadencję w latach 2008-2013.

2. Komisarz wyborczy w Opolu I, o którym mowa w § 1 pkt 5, jest powołany na czas trwania dotychczasowej kadencji jako Komisarza Wyborczego w Opolu II.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu.

/Uchwała została ogłoszona w Monitorze Polskim z 2008 r. Nr 50, poz. 442/

NARADA Z KOMISARZAMI WYBORCZYMI

Wobec upływającej kadencji komisarzy wyborczych w dniach 26-27 maja 2008 r. w Kołobrzegu, odbyła się narada Państwowej Komisji Wyborczej z komisarzami wyborczymi i dyrektorami zespołów i delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Zasadniczym przedmiotem obrad było podsumowanie działalności i realizacji zadań oraz dalsze kierunki działania organów i służb wyborczych.

W wystąpieniu programowym przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej zaakcentował, co następuje:

Szanowni Państwo !

Spotykamy się przeszło pół roku po wyborach do Sejmu i do Senatu przeprowadzonych w dniu 21 października 2007 r. wskutek skrócenia kadencji Sejmu. Wybory te, w związku ze skróconymi terminami na realizację szeregu czynności wyborczych, wymagały obok dobrej organizacji pracy, sprawnej realizacji zadań, a także odpowiedzialności i dyscypliny w działaniu wszystkich ogniw uczestniczących w procesie wyborczym. Z satysfakcją trzeba zauważyć, iż generalnie oczekiwania te zostały spełnione, potwierdzając w praktyce profesjonalność działania i odpowiedzialność organów i służb wyborczych.

Przypomnę między innymi, że mimo skróconego terminu, okręgowe komisje wyborcze z zachowaniem ustawowych wymogów zarejestrowały w tamtych wyborach 296 okręgowych list kandydatów na posłów obejmujących blisko 6200 kandydatów oraz 385 kandydatów na senatorów. Przy tym, w celu umożliwienia komitetom wyborczym dokonania zgłoszeń przy skróconym kalendarzu wyborczym, komisje pełniły dyżury także w sobotę 22 września 2007 r.

Prawidłowe i rzetelne było też postępowanie rejestracyjne prowadzone przez okręgowe komisje, co potwierdzają jedynie 2 skargi wniesione do właściwych sądów okręgowych na odmowę rejestracji list i kandydatów, które to skargi zostały przez sądy oddalone.

Z dochowaniem terminów prawidłowo wykonano czynności ustalenia odrębnych obwodów głosowania, sporządzenia spisu wyborców, powołania obwodowych komisji wyborczych. Zapewniono poprawne wydrukowanie kart do głosowania i ich dostarczenie obwodowym komisjom.

Pomijając przypadki przedłużenia głosowania, do których wróćę, procedura głosowania przebiegała sprawnie i bez zakłóceń; w większości obwodów poprawnie ustalono wyniki głosowania. Okręgowe komisje wyborcze w dniu 23 października 2007 r. przekazały Państwowej Komisji Wyborczej protokoły wyników głosowania oraz wyników wyborów posłów i senatorów w okręgach wyborczych.

Pozytywną opinię oraz ocenę przygotowań i przebiegu wyborów przeprowadzonych 21 października 2007 r. , w tym funkcjonowania organów wyborczych wydała też przybyła na zaproszenie Ministra Spraw Zagranicznych Misja Oceniająca Wybory Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (AEM/OBWE). Przedstawiciele Misji zapoznali się z rozwiązaniami polskiego prawa wyborczego i organizacją wyborów, odbyli spotkania z Państwową Komisją Wyborczą oraz w 12 okręgach wyborczych. Na obszarze tych okręgów obecni byli w dniu głosowania, obserwowali jego przebieg, sposób ustalenia wyników głosowania, stosowanie i korzystanie z techniki elektronicznej.

W wydanym bezpośrednio po wyborach komunikacie prasowym Misji, a następnie w końcowym Raporcie Misji przekazanym Ministrowi Spraw Zagranicznych oceniono wybory w dniu 21 października 2007 r. jako ...”demokratyczny i pluralistyczny proces wyborczy, oparty na wysokim stopniu zaufania publicznego w niezależność i bezstronność wyborczej administracji ...”. Podkreślano powszechne zaufanie dla Państwowej Komisji Wyborczej oraz przejrzystość działania podległych jej ogniw wyborczych.

Zaobserwowano też, niestety, negatywne elementy praktyki wyborczej. Stwierdzone przez Misję uwagi krytyczne dotyczą zaistniałych niedociągnięć techniczno-administracyjnych, zwłaszcza niewystarczającej w niektórych obwodach liczby kart do głosowania oraz stylu pracy obwodowych komisji wyborczych, w tym niestaranności w przestrzeganiu tajności głosowania, m.in. dopuszczenie do głosowania na widoku publicznym. Zgłoszono uwagi i wnioski dotyczące potrzeby polepszenia organizacji wyborów za granicą, w tym przekazywania protokołów z obwodów zagranicznych oraz nie w pełni przejrzystego sposobu finansowania kampanii wyborczej. Bardzo krytycznie Misja odniosła się natomiast do udziału mediów publicznych w prowadzonej kampanii wyborczej.

Ogólna pozytywna ocena przebiegu naszych wyborów przez Misję OBWE jest zasługą całego aparatu wyborczego i stanowi potwierdzenie profesjonalności i aktywności działania wszystkich służb. Potwierdzenie tym bardziej ważne i cenne, że polski system wyborczy jest oparty o czynne uczestnictwo szerokiego gremium obywateli.

Pragnę z tego miejsca potwierdzić publicznie, przekazane wcześniej na piśmie, podziękowanie Państwowej Komisji Wyborczej dla członków organów i służb wyborczych za wkład pracy i wysiłek, a nierzadko i osobiste poświęcenie w realizację tych ważnych zadań publicznych.

Ważność wyborów parlamentarnych przeprowadzonych 21 października 2007 r. stwierdzona została przez Sąd Najwyższy uchwałą z dnia 17 stycznia 2008 r.

Spośród wniesionych 112 protestów wyborczych Sąd Najwyższy uznał zasadność w całości lub w części 13 protestów, ale stwierdzone naruszenia nie miały wpływu na wynik wyborów. Naruszenia polegały na błędnym ustaleniu przez obwodowe komisje wyborcze wyników głosowania w postaci zniekształcenia rzeczywistego wyniku głosowania, najczęściej przez omyłkowe wpisywanie liczby głosów oddanych na określonego kandydata do niewłaściwej rubryki protokołu, a więc na sąsiedniego kandydata. Te ustalenia i oceny Sądu Najwyższego świadczą o niedokładnym sporządzeniu wyników głosowania, a zatem o nienależytym stosowaniu wytycznych w tym zakresie, nierzetelności działania członków tych komisji i w istocie niedopełnieniu przez nich powierzonych obowiązków. Z tego też względu Państwowa Komisja Wyborcza w piśmie przekazanym właściwym przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych zaleciła podjęcie odpowiednich działań w tych sprawach w trybie m.in. 231 § 1 Kodeksu karnego. Członkowie obwodowych komisji wyborczych, zgodnie z m.in. 35 ust. 4 Ordynacji wyborczej, korzystając z ochrony prawnej przewidzianej dla funkcjonariuszy publicznych, ponoszą bowiem również jak funkcjonariusze publiczni odpowiedzialność karną.

Pozwolę sobie poświęcić teraz chwilę uwagi nieznanym dotąd w takiej skali przypadkom przedłużenia w 50. Obwodach głosowania czasu głosowania i wynikającym stąd konsekwencjom i wnioskom.

Zdarzenia te miały niewątpliwie negatywne odbicie w odbiorze społecznym, nagłośnione zostały przez media i wpływały na obraz funkcjonowania aparatu wyborczego. Ustalenia zaistniałego stanu rzeczy dokonane przez Państwową Komisję Wyborczą wskazały, że przyczyny tego miały charakter techniczno – organizacyjny. Polegały na nieprawidłowej wewnętrznej koordynacji działań w tym zakresie w urzędach miast – gmin – dzielnic i ogólnym chaosie w działaniu. Były też skutkiem niedostatecznego przeszkolenia w tej materii członków obwodowych komisji wyborczych, a także niewystarczającego bieżącego nadzoru nad ich działalnością ze strony okręgowych komisji wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza w listopadzie minionego roku wydała i przekazała komisarzom wyborczym i delegatom wyjaśnienia poświęcone tej problematyce, w których zawarła wskazania i zalecenia do przyszłej działalności. Powinny być one traktowane i stosowane z całą świadomością rangi problemu i jego aktualności.

Do stałych odpowiedzialnych zadań komisarzy wyborczych i delegatur Krajowego Biura Wyborczego należy organizacja i prowadzenie wyborów i referendum lokalnych w trakcie kadencji. W okresie od poprzedniego naszego spotkania zarządzonych zostało 291 wyborów ponownych, uzupełniających i przedterminowych do rad i wyborów wójtów, burmistrzów i prezydentów miast oraz 13 referendum lokalnych. Państwowa Komisja Wyborcza jest świadoma, że ich organizacja – zwłaszcza referendum – wymaga często wielorakich inicjatyw i działań, i wiąże się z dużym wysiłkiem i wkładem pracy.

Szanowni Państwo Komisarze i Dyrektorzy !

Z wyborów parlamentarnych przeprowadzonych w 2005 r. i w 2007 r., z wyborów samorządowych w 2006 r. i przeprowadzanych w trakcie kadencji, a także z uwag i propozycji sygnalizowanych przez różne ogniwa i organizacje pozarządowe, między innymi przez Misję OBWE, wpływają dla organów i służb wyborczych wielorakie wnioski do stosowania już w najbliższych i przyszłych działaniach.

Są wśród nich ciągle aktualne wnioski natury organizacyjno – technicznej znane i realizowane w praktyce wyborczej, w ogólnej jednakże skali jeszcze w niewystarczającym stopniu.

Mam tu na myśli przede wszystkim działania na rzecz polepszenia pracy obwodowych komisji wyborczych, które stanowią ciągle najsłabsze ogniwo struktury wyborczej. Przy obowiązującym trybie kształtowania składów osobowych tych komisji podstawowym środkiem oddziaływania na ich pracę są regularne i konsekwentne szkolenia wszystkich ich członków. Zakresem szkoleń trzeba objąć wszystkie zadania powierzone komisjom obwodowym, powinny być one prowadzone w sposób zrozumiały w kontekście praktycznym. Trzeba przy tym nadać zadaniom i czynnościom wykonywanym przez komisje obwodowe rangę

stosowną do znaczenia przewidzianego w ustawach. A dotyczy to całości sfery związanej z przebiegiem głosowania i ustalania jego wyników.

Wydaje się przy tym, iż musimy systematycznie i konsekwentnie pracować nad mentalną zmianą stosunku większości członków komisji do zasad głosowania osobistego i tajnego, nie mogą być one traktowane jako elementy teorii demokratycznych standardów wyborczych. Akcentowali to m.in. obserwatorzy Misji OBWE w obrazowych formułach „... głosowania rodzinnego, grupowego i na widoku publicznym”. Skutkiem nieodpowiedzialności oraz swego rodzaju powierzchownego traktowania przyjętych obowiązków jest powtarzająca się niewiedza wielu członków komisji dotycząca ważności oddanego głosu, upraszczanie sposobu ustalania wyników głosowania (liczenie nawet przez pojedynczych członków komisji), niedokładne sporządzanie protokołów głosowania. Przypomnę, że konsekwencją tego w ostatnich wyborach było 13 protestów wyborczych uznanych przez Sąd Najwyższy za zasadne.

Prace i działania szkoleniowe upowszechniające wiedzę i sposób realizacji czynności wyborczych muszą dać członkom obwodowych komisji oczywistą świadomość, że procedura wyborcza jest prawnie określonym ważnym elementem systemu demokracji, a nie zwyczajowym okresowym zdarzeniem lokalnym.

Jednocześnie zawsze aktualną potrzebą i obowiązkiem jest czuwanie przez organy wyborcze wyższego szczebla nad całokształtem przygotowań i organizacji wyborów oraz sprawowanie bieżącego nadzoru nad pracą obwodowych komisji wyborczych. Tego rodzaju praca powinna być, o czym nie muszę Państwa przekonywać, prowadzona permanentnie, do czego dobrą okazję dają wybory przeprowadzane w toku kadencji.

Zasadniczą i otwartą sprawą jest doskonalenie prawa wyborczego w drodze zmian legislacyjnych. Wnioski i propozycje w tym zakresie są formułowane i prezentowane zarówno przez organy państwa jak i inne podmioty.

Państwowa Komisja Wyborcza stosownie do wymogu ustaw wyborczych po każdym wyborach przedstawia właściwym organom informację o realizacji przepisów wyborczych i ewentualne propozycje ich zmian.

Taką informację i propozycje zmian legislacyjnych po wyborach w 2007 r. Państwowa Komisja Wyborcza przekazała Prezydentowi RP, Marszałkowi Sejmu i Marszałkowi Senatu w lutym br. W informacji zostały uwzględnione również wcześniejsze i nadal aktualne wnioski zgłoszone po wyborach w 2005 r. , które były przyjęte przez Komisję Ustawodawczą Sejmu poprzedniej kadencji, lecz prace nad nimi przerwano w związku ze skróceniem kadencji Sejmu.

Przypomnę, w dużym skrócie, główne propozycje proponowanych rozwiązań i uzupełnień, które w trybie roboczym uzyskały szeroką akceptację i poparcie gremiów parlamentarnych, społecznych i rządowych.

Obejmują one:

- wprowadzenie instytucji głosowania przez pełnomocnika ustanawianego dobrowolnie przez wyborców niepełnosprawnych, obłożnie chorych i w podeszłym wieku;
- wprowadzenie głosowania dwudniowego;
- wprowadzenie obowiązku niezwłocznego (w ciągu 48 godzin) elektronicznego przesyłania przez wójtów i konsulów zawiadomień służących aktualizacji rejestru wyborców i spisów wyborców. Zapewniałoby to skuteczną aktualizację rejestru i spisu wyborców oraz umożliwiłoby skrócenie terminów innych czynności przewidzianych w Ordynacji wyborczej m.in. terminu złożenia wniosku o dopisanie wyborcy do spisu wyborców, terminu dostarczenia do urzędu gminy wykazu osób przebywających w szpitalach, domach opieki społecznej, zakładach karnych i aresztach śledczych;
- usunięcie niespójności pojęć agitacji i kampanii wyborczej, ustawowe przesądzenie o obowiązywaniu tzw. „ciszy wyborczej” tylko na obszarze kraju, w tym jej oddzielenie od praktyki przedłużania głosowania, jak miało to miejsce w ostatnich wyborach.

Trwają intensywne prace pod patronatem Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji nad regulacjami prawnymi w zakresie szerokiego korzystania w procedurach wyborczych z techniki informatycznej.

Postulowane jest także ustawowe uściślenie obowiązków i zwiększenie odpowiedzialności organów wyborczych m.in. przez przyznanie uprawnień do zgłaszania kandydatów do obwodowych komisji wyborczych tylko tym komitetom wyborczym, które w danym okręgu wyborczym zarejestrowały listy kandydatów, wprowadzenie cenzusu wieku (70 lat) dla kandydatów na członków obwodowych komisji wyborczych, dopuszczenie odwołania przez okręgową komisję wyborczą członka komisji obwodowej, który nie wywiązuje się ze swych obowiązków lub narusza przepisy prawa wyborczego.

Proponuje się określenie w ustawach wyborczych statusu i zasad działania międzynarodowych obserwatorów wyborów uwzględniając w tym zakresie zalecenia Komisji Weneckiej i Komitetu Ministrów Rady Europy z 23 maja 2003 r. ujęte w Kodeksie Dobrej Praktyki w Sprawach Wyborczych oraz Deklaracji Zasad Międzynarodowej Obserwacji Wyborów przyjętej przez OBWE w dniu 29 czerwca 1990 r. (Dokument Kopenhaski).

Obserwatorzy, na podstawie stosownego upoważnienia Państwowej Komisji Wyborczej, mieliby prawo obserwować przebieg wyborów oraz pracę organów wyborczych, w tym obwodowych komisji wyborczych. Służyłyby im uprawnienia analogiczne jak mężom zaufania bez prawa wnoszenia uwag do protokołów.

Brak ustawowego uregulowania tych kwestii ujawnił się w wyborach przeprowadzonych w 2007 r. podczas pobytu misji OBWE i spowodował konieczność jej doraźnego rozwiązania w trybie uchwały Państwowej Komisji Wyborczej.

Wnioskowane są zmiany w systemie finansowania kampanii wyborczych w kierunku uściślenia zasad finansowania podmiotów wyborczych przez objęcie ewidencją i kontrolą gromadzenia i wydatkowania środków na te cele wszystkich komitetów; ujednolicenia przepisów zakazujących pozyskiwania przez komitety

wyborcze wartości niepieniężnych; umożliwienia zwrotu darczyńcy w ciągu 30 dni środków finansowych wpłaconych na rzecz komitetu wyborczego z naruszeniem prawa oraz dokonania dobrowolnej wpłaty równowartości środków podlegających przypadkowi na rzecz Skarbu Państwa

Na kierunki zmian w prawie wyborczym wpływa w istotnej mierze rozwój cywilizacyjny i technologiczny. Prowadzone z inicjatywy Rządu intensywne prace nad zniesieniem obowiązku meldunkowego wiązać się będą – w wypadku jego likwidacji – z koniecznością nowych regulacji prawnych w sferze prowadzenia i funkcjonowania rejestru i spisu wyborców.

Prowadzone są także prace programowe i legislacyjne nad wprowadzeniem do prawa wyborczego możliwości głosowania przez Internet i zamierza się urzeczywistnić ten zamiar w przyszłorocznych wyborach do Parlamentu Europejskiego.

Promowana jest także koncepcja uchwalenia kodeksu wyborczego regulującego całościowo zasady i procedury wyborcze dla wszystkich wyborów.

Wprowadzono zmiany w Ordynacji wyborczej do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw polegające na zniesieniu instytucji grupowania list kandydatów w wyborach do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw.

Do problematyki zmian w prawie wyborczym nawiąże szczegółowo w swoim wystąpieniu minister Kazimierz W. Czaplicki.

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy !

Przed nami w niedalekiej perspektywie staną nowe odpowiedzialne zadania, poniekąd o ponadkrajowej randze. Mianowicie, przygotowanie i przeprowadzenie w 2009 r. wyborów do Parlamentu Europejskiego.

Do ich przeprowadzenia powołuje się w składach sędziowskich, okręgowe i rejonowe komisje wyborcze, w których funkcje przewodniczących komisji pełnią komisarze wyborczy. Obwodowe komisje wyborcze powoływane zaś są spośród kandydatów zgłoszonych przez pełnomocników komitetów wyborczych.

Przypomnę, że w wyborach do Parlamentu Europejskiego przeprowadzonych 13 czerwca 2004 r. w składach 13 okręgowych komisji wyborczych pracowało 117 sędziów, w 31 rejonowych komisjach – 195 sędziów w 25.092 komisjach obwodowych – 248.762 wyborców.

Do Sądu Najwyższego wpłynęło 27 protestów wyborczych na naruszenia przepisów Ordynacji wyborczej. Sąd Najwyższy orzekł o zasadności 6 protestów, z tego w 3 protestach z powodu nieprawdziwego ustalenia wyników głosowania w obwodzie. Unaoczniła to dodatkowo potrzebę działań na rzecz poprawy pracy obwodowych komisji wyborczych.

Wieloletnie doświadczenia wskazują, że w każdych wyborach konieczne jest odpowiednio wczesne podjęcie przygotowań przedwyborczych. Przypomnienie zadań i obowiązków, sporządzenie roboczego harmonogramu postępowania, dokonanie wstępnych ustaleń organizacyjnych i skoordynowanie tych zamierzeń z ogniwami uczestniczącymi w realizacji zadań.

Proszę i apeluję do Koleżanek i Kolegów Komisarzy Wyborczych oraz dyrektorów delegatur Krajowego Biura Wyborczego o podjęcie bez zwłoki takich działań, nadanie im formy długofalowego programu i odpowiednio do sytuacji prawnej i faktycznej sukcesywne jego wdrażanie. Pozwolę sobie bowiem wyrazić przekonanie, że w wyborach tych Panie i Panowie Sędziowie zechcą uczestniczyć w charakterze członków komisji wyborczych, wzmacniając tym samym nadal struktury wyborcze.

Szanowni Państwo!

Zbliża się nieuchronnie, dla większości z Państwa Komisarzy Wyborczych, koniec drugiej kadencji ofiarnej służby wyborczej.

Był to przede wszystkim czas niezwykle intensywnej i permanentnej pracy Państwa jako organów bezpośrednio odpowiadających za prawidłową organizację i zgodne z prawem przeprowadzenie lokalnych wydarzeń wyborczych.

Przekonuje o tym dowodnie statystyka tych wydarzeń w poszczególnych kadencjach organów jednostek samorządu terytorialnego za lata 1998-2008.

I tak:

- w kadencji 1998-2002 przeprowadzono : - 1319 akcji wyborczych związanych z wyborami uzupełniającymi do rad gmin w gminach do 20.000 mieszkańców;
- 27 wyborów przedterminowych rad gmin;
- w 45 przypadkach ponowiono czynności wyborcze w wyniku orzeczeń sądowych oraz
- 196 referendów lokalnych w sprawie odwołania organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego;

- w kadencji 2002-2006 przeprowadzono: - 1316 akcji wyborczych dla uzupełnienia składów rad w gminach liczących do 20.000 mieszkańców;
- 87 wyborów przedterminowych, w tym w 4 przypadkach do rad oraz w 83 – wójta (burmistrza):
- w 46 przypadkach wybory ponowne w wyniku rozpatrzonych przez sądy protestów wyborczych oraz
- 86 referendów lokalnych dotyczących:
 - w 17 przypadkach odwołania rady,
 - w 24 przypadkach odwołania rady i wójta (burmistrza), w 47

przypadkach odwołania wójta (burmistrza);

- w kadencji 2006-2008 (wg stanu na dzień 25 maja 2008) przeprowadzono:

- 663 akcje uzupełniające składy rad w gminach liczących do 20.000 mieszkańców,
- 47 wyborów przedterminowych, w tym w 1 przypadku wybory do Sejmiku Województwa Podlaskiego, zaś w 46 przypadkach – wybory wójta (burmistrza),
- w 32 przypadkach ponowiono czynności wyborcze po orzeczeniach sądowych oraz 13 referendów lokalnych:
w 2 przypadkach dot. rady, w 4 przypadkach dot. rady i wójta (burmistrza), w 7 przypadkach dot. wójta (burmistrza).

Jeszcze raz pragnę podkreślić, iż ta wielka praca była możliwa do wykonania dzięki osobistemu zaangażowaniu Państwa jako Komisarzy Wyborczych oraz ofiarności pracowników delegatur Krajowego Biura Wyborczego. Wszystkim Państwu za to serdecznie dziękuję.

W dalszej części obrad sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej przedstawił przewidywane kierunki zmian w polskim prawie wyborczym oraz omówił przebieg i tryb prac nad wprowadzeniem ich do ustaw wyborczych.

Państwowa Komisja Wyborcza przekazała Komisarzom Wyborczym następujące podziękowanie za ich pracę.

Państwowa Komisja Wyborcza, w związku z zakończeniem służby wyborczej na stanowisku Komisarzy Wyborczych, pragnie serdecznie podziękować za możliwość wspólnej i wieloletniej współpracy przy wykonywaniu zadań wyborczych.

W tym czasie z Państwa aktywnym udziałem zostały przeprowadzone wybory wszystkich organów władzy publicznej wybieranych w głosowaniu powszechnym: wybory Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, wybory do Sejmu i do Senatu, wybory organów jednostek samorządu terytorialnego. Dane nam było także uczestniczyć, w roli współorganizatorów i współodpowiedzialnych, w wydarzeniach dla Rzeczypospolitej o wymiarze historycznym: w 1997 r. – w referendum konstytucyjnym w sprawie przyjęcia Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej; w 2003 r. – w referendum ogólnokrajowym w sprawie wyrażenia zgody na ratyfikację Traktatu dotyczącego przystąpienia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej i w 2004 r. – w pierwszych wyborach polskich posłów do Parlamentu Europejskiego.

Doświadczenia każdego kolejnych wyborów bezspornie potwierdzają stale umacnianie demokratycznych standardów wyborczych w naszym kraju – przejrzystość, rzetelność i uczciwość procesu wyborczego. Zasadnicza w tym zasługa organów i służb wyborczych, w tym komisarzy wyborczych jako trwałego i stabilnego ogniwa struktury wyborczej.

Państwowa Komisja Wyborcza z wielkim uznaniem podkreśla autentyczny, dostrzegalny wkład pracy Komisarzy Wyborczych w służbie wyborczej. W pełni doceniamy, potwierdzane przez szereg lat zaangażowanie w realizację zadań i wyrażamy głęboki szacunek za obywatelski stosunek do tych zadań. Wiedza, czas i wysiłek poświęcone tworzeniu, upowszechnianiu i umacnianiu profesjonalnego modelu procedury wyborczej znalazły odniesienie także w Raporcie Misji OBWE obserwującej wybory parlamentarne w 2007 r., w którym podkreśla się niezależność i bezstronność procedur i służb wyborczych.

W kontekście całokształtu doświadczeń i dorobku minionych lat Państwowa Komisja Wyborcza z satysfakcją stwierdza, że patronująca działalności organów wyborczych dewiza: „Iudices electionis custodes” jest, wspólnym wysiłkiem służb wyborczych, systematycznie wdrażana w praktyce.

Państwowa Komisja Wyborcza przekazuje tą drogą szczerą i serdeczną podziękowanie za wniesiony wkład pracy w realizację zadań wyborczych oraz aktywną, twórczą postawę w pełnieniu funkcji Komisarza Wyborczego.

Państwowa Komisja Wyborcza wyraża jednocześnie przekonanie o potrzebie kontynuowania w przyszłości, w innych już formach, współpracy w sprawach związanych z wyborami i korzystania z Państwa dorobku i doświadczeń w tej dziedzinie.

Sekretarz

Państwowej Komisji Wyborczej

/-/ Kazimierz Wojciech Czaplicki

Przewodniczący

Państwowej Komisji Wyborczej

/-/ Ferdynand Rymarz

WSPÓLDZIAŁANIE I WYMIANA DOŚWIADCZEŃ

* W dniach 2-7 czerwca 2008 r. przebywała w Polsce, z inicjatywy Międzynarodowej Fundacji dla Systemów Wyborczych (IFES), delegacja Najwyższej Komisji Wyborczej Arabskiej Republiki Egiptu (HEC). W skład Najwyższej Komisji Wyborczej Egiptu wchodzi w większości sędziowie: na ogólną liczbę 11 członków, 7-to sędziowie, a 4 członków to osoby publiczne; wszyscy członkowie są bezpartyjni. Komisja jest organem administrującym i nadzorującym wybory i referenda, dla ważności obrad wymagane jest kworum 8 osób, w tym przewodniczącego, rozstrzygnięcia zapadają większością głosów 8 członków. Członkowie Komisji korzystają z immunitetu, który może być uchylony w razie naruszenia prawa stwierdzonego na gorącym uczynku albo na wniosek określonego organu.

Program wizyty obejmował oprócz wizyty w Państwowej Komisji Wyborczej, spotkania i rozmowy w Sądzie Najwyższym, w Trybunale Konstytucyjnym i w Sejmie, a także w kilku ośrodkach lokalnych.

Na spotkaniu Państwowej Komisji Wyborczej z Najwyższą Komisją Wyborczą Egiptu (w dniu 3 czerwca) omówiono rozwiązania prawne i funkcjonowanie instytucji wyborczych w Polsce. Goście odbyli również spotkania z Komisarzami Wyborczymi i zapoznali się z pracą Delegatur Krajowego Biura Wyborczego w Warszawie i Lublinie.

Państwowa Komisja Wyborcza otrzymała w dniu 15 czerwca br. na ręce Przewodniczącego podziękowania strony Egipskiej za dobrą organizację i przebieg merytoryczny wizyty.

/.../ Szanowny Panie Przewodniczący

W imieniu IFES, chciałbym podziękować Panu, Państwowej Komisji Wyborczej, Krajowemu Biuru Wyborczemu za poświęcony czas i wysiłek, które sprawiły, że wizyta Najwyższej Komisji Wyborczej Egiptu była wielkim sukcesem.

Program pobytu był świetnie przemyślany, stosowny oraz interesujący. W trakcie wizyty byliśmy świadkami szczerzej i otwartej dyskusji oraz wymiany informacji między Najwyższą Komisją a ich rozmówcami, a szczególności w trakcie spotkania z Państwową Komisją Wyborczą. Było dla nas oczywiste, dzięki materiałom informatycznym oraz spotkaniom, że polskie doświadczenia są niezwykle cenne dla innych organów zarządzających wyborami na całym świecie.

Od momentu jak delegacja Najwyższej Komisji Wyborczej Egiptu wylądowała w Polsce do momentu jak ją opuściła, wszystkie kroki podjęte przez Państwową Komisję Wyborczą były uznawane za wnoszące wielki wkład w tworzenie atmosfery sprzyjającej konstruktywnemu dialogowi.

Jak zawsze, to była wielka przyjemność współpracować z Państwową Komisją Wyborczą i Krajowym Biurem Wyborczym. IFES wyraża nadzieję na podtrzymywanie tych konstruktywnych stosunków z polskimi organami wyborczymi w przyszłości.

Z poważaniem

Jeffrey Carlson

Dyrektor Regionalny

IFES Egipt

15 czerwca 2008 r.

* W dniach 23-27 czerwca 2008 r. przebywali w Polsce eksperci Grupy Państw Przeciwko Korupcji Rady Europy (GRECO) prowadzący obszerne badanie problematyki finansowania partii politycznych. Zakresem badań objęto rozwiązania prawne i szczegółowe procedury finansowania partii politycznych oraz komitetów wyborczych uczestniczących w wyborach: do Sejmu i Senatu, Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, do Parlamentu Europejskiego i wyborach samorządowych – przeprowadzonych w latach 2000-2005. W konferencji uzgodnieniowej poświęconej tym zagadnieniom uczestniczył dyrektor Zespołu Kontroli Finansowania Partii Politycznych i Kampanii Wyborczych. Przygotowano na piśmie dla potrzeb GRECO obszerny i szczegółowy materiał o rozwiązaniach prawnych i praktyce działania w tym zakresie. W dniu 25 czerwca br. z ekspertami Zespołu GRECO spotkali się przedstawiciele Państwowej Komisji Wyborczej.

* Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej systematycznie uczestniczył w posiedzeniach w Sejmie i w Senacie, poświęconych przewidywanym zmianom w ustawach wyborczych. Sekretarz oraz dyrektorzy i eksperci Zespołu Prawnego i Organizacji Wyborów Krajowego Biura Wyborczego brali także aktywny udział w inicjatywach i pracach dotyczących problematyki alternatywnych sposobów głosowania:

- w dniu 13 maja 2008 r., w seminarium zorganizowanym przez Instytut Spraw Publicznych, poświęconym głosowaniu korespondencyjnemu, m. in. prezentacji doświadczeń brytyjskich. Seminarium miało formę otwartej dla wszystkich uczestników dyskusji; wzięli w nim udział eksperci prawa, politologii, socjologii, parlamentarzysty i praktycy;

- w dniu 16 czerwca 2008 r. w debacie „Gazety Wyborczej” poświęconej głosowaniu przez Internet, w której uczestniczyli także przedstawiciele Biura OBWE, Instytutu Spraw Publicznych, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, serwisu internetowego Vagla.pl;

- Krajowe Biuro Wyborcze regularnie bierze udział i zapewnia w różnych formach pomoc w pracach nad koncepcją głosowania elektronicznego, prowadzonych w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji.

* Państwowa Komisja Wyborcza i Krajowe Biuro Wyborcze wspierają ideę i zapewniają pomoc logistyczną dla współpracy Centrów Studiów Wyborczych utworzonych przez wydziały Prawa i Administracji Uniwersytetów: Łódzkiego i Mikołaja Kopernika w Toruniu. Zasięgiem współpracy objęto między innymi upowszechnianie rozwiązań prawnych i wiedzy z zakresu prawa wyborczego. Przewodniczący i Sekretarz Państwowej Komisji Wyborczej uczestniczyli w dniu 16 maja br. w podpisaniu przez Uniwersytety porozumienia o współpracy.